

**Sosyal Hizmetler Enstitüsü kurulmasına dair kanun lâyihası ve
Sıhhat ve İçtimaî Muavenet ve Bütçe encümenleri
mazbataları (1/101)**

T. C.

Başvekâlet

29 . IV . 1955

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 52, 1352

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Sosyal Hizmetler Enstitüsü kurulmasına dair Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 14 . IV . 1955 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişigiyle birlikte sunulmuş olduğunu saygılarımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

Düşküne, yoksula, âcize ve hastaya yardım eli uzatmanın, pek eski zamanlardan beri, hayırlı bir anane olarak teessüs ettiği malûmdur. Merhamet ve şefkat gibi en asil insanlık hislerinin bir ifadesi olan bu yardım zihniyeti, büyük dinlerin zuhuru üzerine, hayır ve sevap işliyerek Ahirette ruhun selâmetini temin edecek «âmalı hasene» mahiyeti de kazanınca, bilhassa, Ortaçağın sosyal hayatında büyük bir yer tutmaya başlamıştır.

Muhtaçlara yardım böylece hem ahlâki, hem dinî bir vazife halini alınca Ortaçağda Şark'ta da, Garp'ta da bol bol kurulan dinî hayrat ve vakıfların yanında yoksullara yardım tesisleri de ehemmiyetli bir yer tutmaya başlamıştır. Eski devirlerde memleketimizde fakirlere yiyecek vermek üzere kurulan imaretler ve sair hayrat bunun güzel bir nümunesidir. Sosyal telâkkinin yoksullara sadaka vermek suretiyle hayır işlenmesini teşvik ettiği bu devirlerde ekonomik bünye de bu şekilde yardımlar yapılmasına pek müsait bulunuyordu. Filhakika o devirde büyük sermayeye ihtiyaç gösteren sanayi ve ticaret faaliyetleri olmadığı gibi para işletmeye mahsus bankalar da yoktu. Zenginlik, bilhassa, belli başlı istihsal kaynağı olan ziraatten geliyordu ve elinde parası biriken kimseler de hayır işlemek üzere fıkara bakıyor, sadaka ve şefkat esasına dayanan hayrat kuruyordu.

Ekonomik faaliyetlerin mahdut oluşu, esasen nüfusları az olan şehirlere büyük bir müstehlik kitlesi yığılmaması da yoksulların, gücü, kuvveti yerinde olduğu halde, iş tutmamasını cemiye için tehlikeli bir yük haline getirmiyordu. Dilencilik dahi, zamanımızdaki gibi, hakir görülüyordu. Hattâ dilencilikle geçinen tarikatlar bile vardı.

Fakirlere, yoksullara sade sadaka vermek tarzında yapılan bu yardımın devlet vazifesi olarak, âmme hizmeti şeklinde, yer aldığı memleketler de vardı. İsveç ve 16 ncı asır nihayetlerinde Kraliçe I. nci Elizabet devrinde bir fukara yardımı kanunu (Poor Law) çıkaran İngiltere bu memleketlerdendir. Daha sonra sair Avrupa memleketlerinde de devlet bu mahiyette resmî yardımlar yapmaya başlamıştır.

İlim ve fennin ilerleyip kütleli sanayi istihsaline imkân vermesi, ticaretin ve bankacılığın inkişafı sermayenin bu işlere yatırılmasına sebeb olduğundan, ileri memleketlerde, 18 nci asrın ortaklarından itibaren sadaka vermeye ve karşılıksız olarak fakirlere bakmaya ait hayır müesseseleri azalmıya başladı. Ancak zenginlerin parasının ekonomik teşebbüslerde sermaye olarak kullanılmasını intaceden bu yeni imkânlar fakirlere de birçok ekmeğe kapısı açmıştı. Çünkü sanayi tesisleri çalışacak insan çok muhtaçtı. Bu faaliyet sayesinde millî gelir artmakta, netice itibariyle vatandaşın hayat seviyesi de yükselmekte idi. Bunun üzerine sosyal telâkkiler de değişerek başkasının hayratından geçinmek veya cemiyete yük olarak yaşamak ayıp sayılmaya başlandı. Kimse- nin boş durmaması ve herkesin müspet bir faaliyetle iş sahasında çalışması ise verimli bir sosyal ve ekonomik hayata temel teşkil eden «sosyal tesanüt» keyfiyeti şeklinde pek mühim bir faktör halini aldı.

Böylece 19 ncu asırdan itibaren ileri memleketlerde sadaka esasına dayanan yardım ve hayır müesseseleri pek zayıf duruma düşmüş, sadece devletler fakirlere resmî yardım (assistance publique) yapmaya devam etmişlerdir. Ancak bu da muhtaçlara geçici surette yardım edip ilerisi için tedbir almıya şâmil bulunmadığından lüzumu kadar müessir olamamakta idi. Çünkü büyük kütleleri kendine çeken sanayi istihsalı ve yeni ekonomik faaliyetler bilgili ve vücutça sağlam olmıyan veya çalışırken kazaya uğrıyan işçileri yoksul düşürdüğü gibi ekonomik buhranlar da çok kimseyi ekmeğinden ediyordu. Böylece şimdi ortaya bilgisizlik, mâlûllük veya bildiği işte talep azlığı yüzünden doğma bir yoksulluk meydana çıkmıştı.

Geçen asır Avrupa'sında perişan bir proletarya kütlesi meydana getirip sosyalizm ve komünizm gibi siyasi cereyanları da doğuran bu yoksulluk ve mahrumiyet durumuyla muvaffakiyetle savaşılabilmek için ona sebep olan âmilleri ortadan kaldırmak gerektiği nihayet anlaşıldı.

19 ncu asrın sonlarından itibaren «sosyal hizmet» ismiyle baş gösteren bu cereyan bugün, ileri memleketlerde, çok büyük neticeler vermiştir. Filhakika bir taraftan tababetteki ilerleme, eski devirlerde insanı ataletle mahkûm eden, birçok hastalık ve mâlûllükleri iyi etme veya hafifletme yolunu bulmuştur. Diğer taraftan ekonomik hayattaki inkişaf vücudu tamamiyle sağlam olmıyan insanların bile çalışıp hayatlarını kazanmalarına imkân verecek işler meydana getirmiştir. Eğitim sahasında da, cahil ve bilgisiz insanları kısa zamanda pratik bir işte yetiştirerek birçok usuller bulunmuştur. Keza şahsın yoksulluğu veya derdi, hüsranı sosyal hayat icaplarına uymamak veya antisosyal temayüller taşımak gibi sosyal intibaksızlıklardan ileri geliyorsa bunları izale edecek veya zuhurunu önliyecek koruyucu psikolojik tedbirler de vardır. Böylece yoksulluğa sebep olan âmillerin sıhhi, ekonomik, kültürel ve bir kısım yoksullar bakımından da psikolojik esasları bilmiyor de ona göre tedbir alınırsa müessir bir sosyal hizmet yapılmaktadır. Yalnız bu esasları meydana koymak veya tıbbi bir tâbirle «teşhis etmek» de bir bilgi işidir. Ancak, sade hayırsevmeğe, sade insanıyetperver olmak, sade hüsnüniyetle çalışmak gibi aslında pek mühim olan meziyetler dahi yoksulluğun veya sosyal intibaksızlığın âmilleri bilinmezse sosyal hizmetin lâyikiyle yapılmasına imkân vermez. Çünkü mesele sade yardım yapmak değil, insanı sosyal hayatın verimli bir ferdi haline getirerek, sosyal bünyede herkesin kendine göre müspet bir iş görerek cemiyete faydalı olmasını esas tutan, sosyal tesanüdü temin etmektir. Böyle bir hizmetin ise gerekli şekilde yetişmemiş kimselere yapılamıyacağı aşîkârdır. Bu sebeple asrımız başlangıcından itibaren bütün ileri memleketlerde sosyal hizmet mektepleri de açılarak «sosyal yardımcı» lar yetiştirilmeye başlanmıştır. Sosyal yardımcılar, ziyaretçi hemşireler, yakın sıhhi bilgi ile birlikte sosyal hizmetin ekonomik, kültürel ve psikolojik esaslarıyla mücehhez personeldir. Bunlar ileri memleketlerde bir kısmı hastanelerin sosyal hizmet servisinde, bir kısmı da sosyal hizmet merkezlerinde vazife alırlar. Devletin sosyal hizmet sahasındaki sair faaliyet organları ve hayır cemiyetleriyle iş birliği eden sosyal yardımcılar yoksulluk ve sosyal intibaksızlık âmillerini ortadan kaldırma yolunda çalışırlar.

Tarihî inkişafını, kendini doğuran sebepleri ve tatbik tarzını yukarda hulâsa ettiğimiz sosyal hizmet halen «cemiyetin maddi ve mânevi nimetlerinden bir kısmını, bunları kendi gücüyle elde edecek durumda bulunamıyan kimselere devlet, teşekkül, hayır cemiyetleri ve eşhas tarafından temin etmek;

aynı zamanda yoksul, muhtaç insanları kendileri için en uygun işlerde çalışabilir hale getirmek ve fertlerdeki sosyal intibaksızlıkları izale etmek» diye tarif olunmaktadır. Bu tarif, dikkat buyurulacağı üzere, yukardaki mâruzatı birkaç kelimede hulâsa etmektedir.

Memleketimizde, eski usul üzere, sadaka ve hayrat esasına dayanan sosyal yardım sistemi sanayiî inkişafından evvel Birinci Cihan Harbinden sonra çıkan ekonomik buhran neticesi olarak kuvvetten düşmüş ve nihayet bulunmuştur. Memleketimizde «assistance publique» şeklinde bir devlet yardımı da bulunmadığından bu hal, velev sadaka ve iptidai şekliyle de olsa, sosyal yardımı ortadan kaldırmakla yoksulluğu büsbütün meydana çıkarmakta ve sosyal hayat bakımından da sarsıntılara sebep olmaktadır. Filhakika artık dilenciligi meslek haline getirenler, çocukları küçük yaştan dilencilikte yetiştirenler çoğaldığı gibi hırsızlık ve fuhuş da artmıştır ki bunlar da pek zararlı sosyal intibaksızlıklar arasına girer. O zamanlar bu hallere karşı sosyal hizmet tedbirleri tatbik ederek böyle antisosyal hareketlerle cemiyete zarar verenleri müspet bir sosyal faaliyette yetiştirmek akla gelmediği gibi, iki harpten çıkmış olmamız dolayısıyla, pek fazla olan mâlûllerimizi de modern tıbbi imkânlar nispetinde çalışma kabiliyetine kavuşturmak da düşünülemediği. 1920 den itibaren uzun müddet memleketimizde hâkim olan zihniyete göre sosyal yardım sadece parasız bakan hastane ve tedavi tesisleri kurmak addolunuyordu. Hattâ 1928 de Paris'te toplanan beynelmilel sosyal hizmetler kongresine iştirak ettiğimiz vakit Bulgaristan ve Yunanistan'ın, mahdut da olsa, memleketlerindeki sosyal hizmet faaliyetlerini bildirmelerine karşı delegelerimiz, sadece, tedavi tesislerimizin yatak sayısı ile Kızılay Cemiyetinden bahsetmişlerdir. Bununla beraber gerek 1930 tarih ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 3 ncü maddesi, gerek 1936 tarih ve 3017 sayılı Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti Teşkilât ve Memurin Kanununun birinci maddesi sosyal yardım hizmetini sarahaten, Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinin vazifeleri arasına koymaktadır.

Memleketimizin pek muhtaç olduğu sosyal hizmet vecibelerinin ifası böyle geçtiği sırada, Balkan devletlerinden sarfınazar, ileri memleketlerin Afrika ve Asya'daki müstemleke ve protektoralarında dahi mahallî şartlara göre sosyal hizmet merkezleri kurulmakta ve çalışmakta idi. Çünkü inkişafa başlayan memleketlerde gerek iş kurvesini en müsait seviyede tutabilmek, gerek geniş kütlelerde sosyal adaletsizliğe kurban edildikleri gibi solcu temayüller uyandırmamak için yegâne tedbir sosyal hizmet tatbikidir. İleri memleketlerin müstemlekelerinden maada Yakın - Doğu memleketlerinin hemen hepsi bu hususta bize takaddüm etmiş vaziyettedirler. Bugün İsrail'den başka Mısır'da, Irak'da, Lübnan'da, Suriye'de sosyal hizmet yolunda senelerden beri faaliyete geçilmiş, neticeler alınmaya başlanmıştır. Hattâ İran'da bile 1946 da demonstrasyon mahiyetinde beş köyden ibaret bir gruba şâmil olmak üzere kurulan mahallî sosyal hizmet merkezi 1951 de 135 köyü ihtiva edecek kadar genişlemişti Doğu Pakistan'da da 10 000 nüfuslu bir bölgede sosyal hizmet yapan bir merkez kurulmuştur.

Memleketimizde İkinci Cihan Harbi nihayetlenirken, 1944 yılından itibaren, Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti modern sosyal hizmetlerle alâkalanmaya başlamış ve meşhur Beveridge plânını başta olmak üzere bu sahadaki neşriyatın tetkikine geçilmiştir. Bilâhara gerek kimsesiz çocukların cemiyet için kaybolmuş ve hatâ muzır unsur haline gelmiş sayılacak derecede ihmali, gerek dilencilik, mâlûllük, bilgisizlik yüzünden yoksulluk; gerek hırsızlık, dolandırıcılık ve fuhuş gibi antisosyal hareketlere inhimak suretiyle cemiyet düzeninin bozulması halleri karşısında sosyal hizmetlerin memleketimize sokulması zamanının çoktandır geldiği anlaşılmıştır. Bu sırada Dünya Sağlık Teşkilâtından ve Birleşmiş Milletlerden gönderilen muhtelif eksperler de sair sahalardaki terakkilerimize nazaran sosyal hizmet bakımından Yakın Doğunun en geri memleketi olmamızı bir türlü izah edememekte ve zengin bir millet olmadığımız halde yoksullukla modern şekilde niçin savaşmadığımızı şaşmakta idiler. Filhakika halen memleketimizde sosyal hizmet yapmak üzere hayır cemiyetlerinden başka hiçbir teşekkül yoktur. Bunlar ise bütün fedakârlık ve gayretlerine rağmen, beynelmilel eksperlerce de işaret olunduğu üzere, pek çokları faaliyet sahalarını lâyikiyle tesbit eden bir program çizememişlerdir. Aralarında işbirliği yoktur. Halktan hayli yardım görmelerine rağmen sosyal hizmetin teknik icaplarına göre hazırlanmış bütçeleri ve mektepten yetişme ve mesleğine bihakkın vâkıf sosyal hizmet personeliyle idare edilen teknik hizmetleri yoktur. Bu sebeple yaptıkları

rı hizmetlerde bir takım tekerrürler bulunmasına karşı birçok da mühim boşluklar meydana gelmektedir. Diğer taraftan bu gibi hayır cemiyetlerine rehberlik edecek, hattâ sosyal hizmet sahasında yurdumuza vâkı müracaatlara veya memleketimize sırf bu işi tanzim için Birleşmiş Milletlerce gönderilecek eksperlere muhatap olacak teknik ve salâhiyetli bir makam da yoktur. Bu haller sırf meselenin sağlık cephesini ele alarak aşağıda arz edilen mütalâadan anlaşılacağı üzere sosyal adalet ve sosyal siyaset bakımından çok mühim eksikliklerin doğmasına sebeb olmuştur.

1945 nüfus sayımına nazaran memleketimizde kör, çolak, topal, sağır, dilsiz gibi sadece duyu ve hareket âzası sakatlıklarıyla mâlûl 140 000 kadar insan vardı. Daha sonraki nüfus sayımlarında bunların miktarı verilmemekle beraber bu gibi mâlûllerle birlikte müzmin kalp hastalığı, müzmin böbrek hastalığı, müzmin romatizma, akıl ârzaları, verem ve sair mâlûl edici hastalıklar dolayısıyla iş göremiyenler ve cemiyete yük olanların sayısı milyonu bulur. Bundan maada işsiz güçsüz dolaşanlar, dilenenler, hırsızlık ve fuhuş gibi fena yollara düşmek tehlikesine mâruz bulunanlar ve hattâ bu hususta istifadesi olanlara bu gibi antisosyal hayat tarzına teşvik edilenler ve bilgisizlik yüzünden yoksulluk çekenler de memleketimizde az değildir. Halbuki modern sosyal hizmet usulleriyle bu kimseleri verimli ve hayatlarını kazanan vatandaşlar haline getirmek; bu suretle hem millî geliri artırmak, hem sosyal hayatı müspet şekilde inkişaf ettirmek, hem de vergi mükelleflerini çoğaltmak mümkündür ve lâzımdır. 1952 den beri bilhassa iyileşmiş verem hastalarını, sıhhi durumlarıyla mütenasip bir işte çalıştırmak üzere, Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletince mahdud sahada kurulan rehabilitasyon merkezleri bu hususta ümit verici faaliyetler göstermektedir.

Memleketimizin yukarda arz olunan ihtiyaçları ve beynelmilel teşkilât ve eksperlerin de bunlara inzınam eden ikazları Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletinin kanuni vazifeleri arasında bulunan sosyal hizmet mevzuununun ele alınmasını zaruri kılındığından, son zamanlarda, vekâletlerarası bir komisyon kurularak bu mesele müzakere edilmişti. Bu komisyon vaziyeti tetkik ettikten sonra bir sosyal hizmet enstitüsü ve buna bağlı tedris müessesesi kurularak gerek Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine, gerek sair alâkalı vekâletlere sosyal hizmet mevzuunda iş birliği etmek, memleketimizdeki mevzuatın sosyal hizmet sahasındaki vereceği imkânları araştırmak, memleketimize en faydalı olmak üzere icabeden sosyal hizmet şekilini tesbit etmek, hayır cemiyetlerinin faaliyetini koordinasyona rapt ve icabeden hususlarda kendilerini tenvir etmek ve aynı zamanda sosyal yardımı yetiştirmek üzere faaliyete geçilmesini tensibetmiştir.

Takdim edilen kanun lâyihası mezkûr komisyonun raporu ruhuna göre hazırlanmış olup maddeler aşağıda izah edilmektedir.

Madde 1. : Bu maddede Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine bağlı bir Sosyal Hizmetler Enstitüsü kurulduğu tedvin olunmakta ve enstitünün vazifeleri sayılmaktadır. Bu maddenin hükümlerine göre enstitü memleketimizde yoksulluğun ne gibi sebeplerden ileri geldiğini araştırarak bunlara karşı alınacak ve tasdik olunacak tedbirleri tesbit edecektir.

Diğer taraftan iyi bir irade terbiyesi almamış veya ruhan zayıf kimselerde çok defa, hayatın sert realitelerine çarpmaktan ileri gelen hüsrân, ümitsizlik ve küskünlük neticesi sosyal hayata iştirak etmemek, bedbinlik ve negativizm; ahlâkan zayıf olanlarda hırsızlık, dolandırıcılık, fuhuş; muzur kanaatlerle beslenenlerde sabotajçılık, anarşizm gibi ve daha birçok elverişsiz psiko - sosyal durumlardan doğan sosyal intabaksızlıkları (social malad justment) izaleye ait tedbirleri araştırmak da enstitünün vazifeleri arasındadır.

Bedence ve akılcıca mâlûlleri ilim ve fennin verdiği imkânlar nispetinde tedavi ve kendilerini, sağlık durumlarıyla mütenasip, bir işte yetiştirmek; bilgisizlik yüzünden çalışamayanları da keza bir işte çalışacak ehliyete yükseltmek demek olan rehabilitasyon tesislerinin Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletince açılıp işletilmesi ve sair teşekküller ve eşhasca bu yolda açılacak müesseselerin murakabesi de enstitüye bırakılmıştır. Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti 3017 sayılı Kanunun birinci maddesi gereğince zaten bu gibi sıhhi ve iktimai tesisleri kurmaya ve aynı kanunun 12 nci maddesinin B, C ve D bentleri mucibince de teşekkül ve eşhas tarafından açılacak sıhhi ve iktimai tesisleri murakabeye salâhiyetlidir. Binaenaleyh işbu lâyihanın birinci maddesinin (b) bendi ile yeni bir salâhiyet alınmayıp sadece mevcut salâhiyet bu hususta en münasip olan bir makama ha-

vale olunmaktadır. Sosyal hizmet tedbirlerinin hepsinin sade Devletçe veyahut Devletin bir tek teşkilâtı ile alınması hiçbir yerde mümkün olmamıştır. Esasen yoksulluğun en umumi tarzıyla bile sıhhi, sosyal, ekonomik ailevi ve insanın malûmat ve kabiliyeti gibi çeşitli sebeplerden aşağısına irca edilememesi de muhtelif makam ve teşkilâtın el ve iş birliği olmaksızın sosyal hizmet yapılamayacağını gösterir. Böylece enstitü Çalışma, Maarif, Ziraat ve İşletmeler vekâletleri başta gelmek üzere sair Devlet makamları, iktisadi devlet teşkilâtı, mahallî idareler ve hayır cemiyetleri arasında iş birliği sağlamaya dair esasları da araştırıp bulacaktır.

Hayır cemiyetlerimizin hayli fazla bir miktara varmalarına halkımızın bunlara yardımı esirgememesine ve her sene bankalar gibi malî müesseseler başta gelmek üzere kendilerine Devlet ve iktisadi teşkillerden de milyonlar gibi kabarık bir yekûna varan yardımlar yapılmasına rağmen faaliyetleri, henüz, büyük ölçüde modern sosyal hizmetin ruhuna uyacak bir seviyeye varamamıştır. Bu husustaki eksiklik iyi niyetten ziyade teknik bilginin azlığındandır. Aynı sebep dolayısıyla bu cemiyetler bâzı aynı mahalde, aynı gaye ile mütâaddit dernekler halinde taazzuv etmekte ve maalesef ne kendi aralarında, ne de faaliyet sahalarında iş birliği gösterebilmektedirler. Keza kaynağının mühim kısmını halkın ve Devletin yardımı teşkil eden bütçeleri de modern sosyal hizmetin teknik icaplarına göre, memleket ihtiyaçları ölçüsünde olmak üzere, salâhiyetli bir merciin tetkik ve tasvibine tâbi tutulmamaktadır. Yine aynı iş birliksizliği yüzünden her hangi bir sosyal hizmet gayesiyle mahallî cemiyetlerce yapılan tahsilât, yekûn itibarıyla maksada kâfi gelebileceği halde, bir araya getirilmemek yüzünden münferit teşebbüsler halinde sonu gelmemeye mahkûm kalmakta ve bu yüzden neticede, israf olunmaktadır. Halbuki bunlar tek elde toplanırsa memleketin çok mühim bir ihtiyacı giderilmiş olur. Birinci maddenin (c) bendi bu maksatla konmuş bulunmaktadır.

Sosyal bir dâvanın sağlam mevzuata dayanmaksızın halledilemeyeceği aşikârdır. Memleketimize mahsus sosyal hizmeti gerek ileri memleketlerde uzun tecrübeler neticesi tebellür etmiş usullere, gerek mevzuatımızda mevcudolup sosyal zihniyetten direktif alan hukuki ve ekonomik araştırmalara tâbi tutulmadıkça fark edilmeyecek olan hükümlere dayanmaksızın tutulmaya imkân yoktur. Enstitü bu sahalarda da araştırma ve incelemeler yapacaktır.

Sosyal hizmet bir ihtisas haline gelmiş olduğundan kalifiye personel tarafından tatbiki lâzım ve mûtat bir keyfiyet halini almıştır. Sosyal yardımcı veya sosyal çalışıcı denen bu personeli yetiştirmek üzere memleketimizde bir sosyal hizmet okulu kurmaya lüzum vardır. Enstitü böyle bir okul da açarak tedrisat yapacaktır.

Madde 2 : Bu madde Sosyal Hizmetler Enstitüsünün idari makamlarıyla muhtelif şubelerini tesbit etmekte olup bunlar müdür, müşavir umumi sosyal hizmetler, tıbbi sosyal hizmetler, sosyal hizmet tetkikleri şubeleri ile sosyal hizmet akademi ve okulundan ibarettir.

Madde 3. — Bu madde müdürle müşavirin vazifelerini tesbit etmektedir. Müdür, enstitünün idari, teknik ve akademik hususlarda âmiri olup vazifesinin ifasından Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine karşı mesuldür.

Müşavirin müdüre yardımcılık ettiği gibi icabında şubelerin faaliyetini de tanzim edecektir.

Madde 4 : Bu madde umumi sosyal hizmetler şubesinin faaliyetini tesbit etmektedir. Yoksulluğa sebebolan bilcümle âmillerle savaşa ait tedbirler umumi sosyal hizmetler sahasına girer. Fakat beşinci maddeden de anlaşılacağı üzere şube bu hizmetlerin sosyal, ekonomik, ailevi ilâh... olanlarıyla meşgul olup tıbbi mahiyettekileriyle iştigal etmeyecektir. Bu sebeple sade sosyal hizmet mütehasısları tarafından idare edilecektir.

Madde 5 : Bu madde tıbbi sosyal hizmetler şubesinin vazifesini tesbit etmektedir. Anne ve çocuk sağlığı, muhtaç hastaların bakımı, mâlûl ve sakatların kabiliyetlerini iade (rehabilitation), iş tedavisi gibi çok çeşitli birçok hizmetler bu sahaya girmektedir. Buna göre şube, icabeden ihtisas sahalarında yetişmiş tabipler tarafından idare edilecektir.

Madde 6 : Bu madde sosyal hizmet tetkikleri şubesinin vazifelerini bildirmektedir. Bu şube yerli ve yabancı muhtelif mevzuatı inceliyerek sosyal hizmet kanunu lâyihaları hazırlıyacaktır.

Bu sebeple şube, hukukçu ve ekonomist ve Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunlarından siyasal hizmet tahsili görmüş elemanlar tarafından idare edilecektir.

Madde 7 : Bu madde sosyal hizmet akademisi ve okulunun vazifelerini tesbit etmekte olup akademide yüksek tahsil mezunları sosyal hizmet ihtisası yapacak, okulda ise lise mezunları sosyal yardımcı olarak yetişecektir. Müstakbel sosyal yardımcıların talebelik esnasında tatbikat görmesi için bu okula bağlı bir de sosyal yardım merkezi vardır. Bu merkez muayyen bir bölgedeki yoksullara sosyal hizmet yapacaktır.

Madde 8 : Bu madde enstitü müdürü, müşavir, şube müdürleri ve sosyal hizmet akademisi ve okulu müdürünün yüksek mektep diplomasını haiz bulandıktan maada sosyal hizmet akademisinde veya muadili yabancı müesseselerde tahsil görmüş ve İngilizce, Almanca, Fransızca, İtalyanca ve İspanyolca dillerinden birine hakkıyla vâkıf kimseler arasından seçileceklerini âmirdir. Sosyal hizmet gibi pek mühim bir hizmeti yüksek tahsilden sonra yapılacak ihtisas tahsili olmaksızın memleketimizde ilk defa tesise imkân yoktur. Bundan maada sosyal hizmete ait neşriyat ve eserler umumiyetle yukarıda bildirilen yabancı dillerde yazılmış bulunmaktadır.

Madde 9 : Bu madde, işbu kanunun tatbikine ait nizamnamenin Sosyal Hizmet Enstitüsü açıldıktan nihayet bir sene sonra hazırlanacağını âmir bulunmaktadır. Böyle bir enstitü memleketimizde ilk defa açılacağı için hazırlanacak nizamnamenin bileünle ihtiyaçlara cevap verebilmesi bakımından bir senelik bir tecrübe ve melekeden edinme devresine lüzum görülmüştür.

Madde 10 : Bu madde memleketin muhtelif muntakalarında Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâletinin sosyal hizmet merkezleri açabileceğini âmirdir. Merkezler basit bir iki odadan ibaret daireler halinde olup gerek sıhhi tesis binalarında, gerek sair devlet dairelerinde kurulabilir. Sosyal hizmetlerin bu gibi merkezler kurulmadıkça mahallî olarak tatbikine imkân yoktur. Bu sebeple personel ve bütçe imkânlarının müsaadesi nispetinde muhtelif bölgelerde mezkûr merkezleri tedricen tesis ederek yoksullukla mücadeleye geçmek gayesi güdülmektedir.

Mutebaki üç madde kadro cetveliyle meriyete girme ve tatbik mercilerini gösteren formalite hükümlerini ve geçici maddeleri ihtiva etmektedir.

Bir sayılı kadro cetvelinde enstitü müdürlüğüne müdür ile müşavirden maada mütercimler de konmuştur. Sosyal hizmetlere ait neşriyatın kâffesi yabancı dillerde olduğundan ve enstitünün vazifeleri arasında tetkik ve eenebi memleketlerle muhabere, hazırlanan etüd ve saire hakkında yabancı yetkili makamlarla istişare ve memlekete sosyal hizmet işleri için getirilecek yabancı mütehassıslarla iş birliği mühim yer tutacağından mütercimlere lüzum vardır.

Enstitü müdürlüğü bürosundaki kalem personeli, akademisi ve okul hariç bütün enstitünün kalem işlerini görecektir.

Şubelere müdürlerden maada icabeden miktarda mütehassıs ve mütehassıs yardımcıları verilmiştir. Umumi sosyal hizmetler şubesinde bir mütehassıs ve üç yardımcı bulunmaktadır. Tıbbi - Sosyal hizmetler şubesinde biri anne ve çocuk sağlığı işleri ve diğeri rehabilitasyon işleri için olmak üzere iki mütehassıs tabip ve bunların üç yardımcıları vardır. Sosyal Hizmet Tetkikleri Şubesinde de biri hukukçu diğeri ekonomist olmak üzere iki mütehassıs ve bunların üç yardımcıları vardır.

Sosyal Hizmetler Akademisi ve Okulu hem sosyal hizmet mütehassısı, hem de sosyal yardımcıları yetiştirecektir. Buna göre müdür, müdür muavini ile 11 öğretmeni vardır. Bunların bir kısmı Akademide yüksek ihtisas öğretmeni, diğersleri de Okulda sosyal yardımcı yetiştirme öğretmeni yapacaktır.

Akademi ve Okula bağlı olup talebeye tatbikat gösterecek olan Sosyal Hizmet Merkezine ayrıca müdür verilmemiş, bir muavinle iktifa olunmuştur. Bundan maada 10 tane de sosyal yardımcıları vardır. Bunlar muayyen bir bölgede yoksullara sosyal hizmet yapacaklardır. Buradaki idari personel aynı zamanda Akademi ve Okulun da idari hizmetlerini görecektir, fiş memuru merkeze kayıtlı ihtiyaç ve yoksulların işlerini tutacaktır.

T. B. M. M.

Sıh. ve İc. Mua. Encümeni

Esas No. 1/101

Karar No. 14

13 . XI . 1958

Yüksek Reisliğe

Sosyal Hizmetler Enstitüsü kurulması hakkında Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti tarafından hazırlanıp Yüksek Riyaset tarafından encümenimize havale buyurulan kanun lâiyhası ilgili vekâlet mümessillerinin huzuru ile tetkik ve müzakere edildi.

Esbabı mucibe lâiyhasında etraflı şekilde tebarüz ettirildiği veçhile, memleketimizdeki yoksulluğun sebeplerini araştırarak bunlara yapılacak sosyal hizmetlerin şeklini tesbit etmek, fertlerin sosyal intibaksızlıklarını izâle etmek, ve toplumun kalkınmasına yarayacak tedbirleri araştırmak maksadiyle hazırlanmış bulunan ve büyük bir sosyal ihtiyaca cevap verecek olan işbu kanun lâiyhası encümenimizce ittifakla kabul edilmekle beraber, aşağıda izah edilecek sebeplere binaen bâzı maddelerin tadili, bir kısım yeni hükümlerin lâiyhaya ilâvesi ve bâzı madde ve fıkraların da metinlerden çıkarılması uygun görülmüştür.

1. Lâiyhanın birinci maddesinin (a) bendi Sosyal Hizmet Enstitüsünün vazifelerinden bir kısmını göstermekte ise de, bunlar arasına toplumun kalkınmasına yarayacak lüzumlu tedbirlerin araştırılmasına dair bir hüküm konulduğu anlaşılmaktadır.

İşbu kanun lâiyhasınının 1955 senesinde Büyük Millet Meclisine sevkinden sonra memleketimizde etraflı tetkikler yapmış olan Amerikalı sosyal hizmet mütehassısı Dr. Altmeyer tarafından verilmiş olan raporda bu hususun üzerinde ehemmiyetle durduğu görülmektedir. Gerek cemiyetin kalkınması ve gerekse diğer bâzı mevzulardaki mütalâalar encümenimizce kabule şayan görülmekle beraber birinci bendin bu şekilde tadili cihetine gidilmiştir.

2. Sosyal Hizmetler Enstitüsü, her yaş ve çağdaki normal ve ârızalı fertlerin sosyal mevzu ve ihtiyaçlarını tetkikle mükellef, olmakla beraber, bu hususun kanun metninde açıklanmasında tatbikatın selâmeti bakımından fayda mü-

lâhaza edildiği cihetle bu konular iki bent halinde birinci maddeye ilâve edilmiştir.

3. — Birinci maddenin (b) bendi Sosyal Hizmetler Enstitüsü tarafından rehabilitasyon müesseseleri açılmasını istihdaf etmekte ise de, bu işin enstitü tarafından yapılmasının hususi bir teşkolâta mütevakkıf olduğu aşikârdır. Böyle bir teşkilât enstitüsünün bünyesinde mevcud olmadığı gibi, Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti ve sair bâzı makamlar bu kabül müesseseleri açmakta oldukları cihetle enstitüye sadece rehabilitasyon müesseselerini murakabe ve programlarını tanzim vazifesinin verilmesi daha uygun görülerek sözü geçen bendin bu şekilde tadili cihetine gidilmiştir.

4. — Enstitünün iş birliği sağlayacağı daire ve teşekküllerin tadadı cihetine gidildiği anlaşılmaktadır. Halbuki sosyal hizmetlerin inkişafı yeni yeni birçok vekâlet ve müesseselerin bu işle ilgilendirilmesini icabettirdiği cihetle birinci maddenin (c) bendine daha umumi bir mahiyet verilmiştir.

5. — Birinci maddenin (d) bendinde, hayır cemiyetlerinin sosyal hizmetler sahasındaki faaliyetlerini takip ve bütçelerinin Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletince tetkik ve tasdik edileceği zikredilmekte ise de, hayır cemiyetlerinin bütçeleri üzerinde tasarrufu istihdaf eden bu hüküm Cemiyetler Kanununa aykırı görüldüğünden bütçe ile alâkalı kısım metinden çıkarılmıştır.

6. — Sosyal hizmetlerin ifası, muhtelif Devlet daireleriyle hayır cemiyetlerinin iş birliği yapmalarına bağlı bulunduğundan bu mevzularda istişari mahiyette mütalâada bulunmak üzere bir konsey kurulması uygun görülerek ikinci ve üçüncü maddeler bu maksatla lâiyhaya ilâve edilmiştir.

7. — Tıbbi Sosyal Hizmetler Şubesinin vazifesini gösteren beşinci maddenin gayrikâfi olduğu neticesine varılarak, sosyal hizmetlerin

koruyucu, terbiye ve tedavi edici, mediko - sosyal cephelerini ihtisas bakımından tetkik etmesi daha uygun görüldüğü cihetle bu maddeye daha vazih ve şümulü bir şekil verilmiştir.

8. — Kurulması derpiş edilen Sosyal Hizmet Akademisi ve Okulunun sadece (Sosyal Hizmet Akademisi) adını alması ve yüksek ve orta derecede sosyal hizmet öğretimi yaptıktan başka ayrıca kurs açmak suretiyle bol eleman yetiştirilmesi daha muvafık görüldüğünden sekizirci madde bu esaslara göre tadil edilmiş ve sosyal yardımcı yetiştirmek hususundaki kaynakların çoğaltılmasına ve bu şekilde maddenin tatbik kabiliyetinin artırılmasına çalışılmıştır.

9. Gerek 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanunu ve gerekse 3017 sayılı Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti Teşkilât Kanunu adı geçen vekâlete sağlık ve sosyal yardım müesseseleri açmak salâhiyetini vermiş olduğundan sosyal hizmet merkezleri açılması hakkındaki onuncu madde lâyihadan çıkarılmıştır.

10. Lâyihanın diğer maddelerinde kanun tekniği bakımından bâzı tadilât yapılmış ve sosyal hizmetler tetkik şubesinin dokümantasyon ve istatistik ile de meşgul olması uygun görüle-

rek şubenin ismi bu hizmetlere mütenazır olarak değiştirilmiştir.

11. Tıbbî Sosyal Hizmetler Şubesi mezunlarının haiz olacakları vâsıflar ayrı ayrı gerek lâyiha metninde ve gerekse kadro cetvelinde gösterilmediği cihetle bu vâsıfların kadro cetvelinde gösterilmesi uygun görülmüştür.

Yukardaki esaslar dairesinde yeniden hazırlanmış olan ve maddeler arasında bâzı takdim ve tehirler yapılan lâyiha metni ve kadro cetveleri Bütçe Encümenine havale edilmek üzere Yüksek Reisliğe sunulur.

Sıhhat ve İctimai Muavenet

Encümeni Reisi

Mazbata Muharriri

Kütahya

İstanbul

A. İ. Gürsoy

A. Harputlu

Kâtip

Eskişehir

Adana

Denizli

H. Akkurt

S. Baykam

A. R. Karaca

İmzada bulunamadı

Giresun

Gümüşane

İstanbul

M. Hemiş

N. Coşar

Z. Tarver

İzmir

Kastamonu

Konya

N. İncekara

M. İslamoğlu

S. Soylu

Maraş

Urfa

Zonguldak

N. Durakbaşa

İ. E. Karakapıcı

N. Tanyolaç

Bütçe Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Bütçe Encümeni

Esas No. 1/101

Karar No. 133

8 . VI , 1959

Yüksek Reisliğe

Sosyal Hizmetler Enstitüsü kurulmasına dair Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise arzı İcra Vekilleri Heyetince kararlaştırılıp Başvekâletin 29 . IV . 1955 tarihli ve 71 - 52/1352 sayılı tezkeresiyle gönderilen kanun lâyihası geçen intihap devresinde seçimin yenilenmesinden dolayı hükümsüz kalmış olup bu devrei intihabiyede ihyası Hükümet tarafından talebedildiği cihetle, Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeni mazbatasıyla birlikte encümenimize havale edilmiş olmakla, Maliye ve Sıhhat ve İctimai Muavenet vekâletleri mümessilleri hazır oldukları halde tetkik ve müzakere edildi.

Lâyiha esbabı mucibesinde etraflı bir şekilde tetkik ve izah edildiği veçhile «Sosyal hizmet» mefhumu 19 neu asrın sonlarından itibaren büyük bir ehemmiyet kazanmış ve bu mevzuda gerekli müesseseler kurulmuş ve inkişaf ettirilmiştir. İctimai ve iktisadi tekâmül ve terakkilerin tarihi seyri içerisinde orta çağlarda sadaka ve şefkat esaslarına dayanan hayrat ve imarat müesseseleri zamanla kuvvet ve ehemmiyetini kaybetmiş ve muhtaçlara Devlet yardımları yapılmaya başlanmıştır. Fakat büyük sanayi inkişâplarının getirdiği sosyal intibaksızlıklar, mahrumiyet ve yoksulluklar birtakım siyasi cereyanları da besliyen kitle huzursuzluklarını doğur-

maya başlayınca bu mühim dâvanın bir bütün olarak ele alınması ve hal çarelerine bağlanması gayretleri kendini göstermiş ve pek azı müstesna bütün dünya memleketlerinde bu mevzuda ısdar edilen kanunlarla gerekli müesseseler kurulmuş bulunmaktadır.

Memleketimizde sosyal hizmetler Cumhuriyet devrine kadar hayrat ve sadaka esasına bağlı olarak ve fakat süratle hüviyetini kaybederek devam edegelmiş ve Cumhuriyetin ilk yıllarında da sosyal hizmet sadece parasız hastane ve tedavi tesisleri kurulması şeklinde bir telâkki ve tatbikat şeklinde tecelli etmiştir. Bilâhara sosyal yardım hizmetleri 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununun 3 ncü maddesi ve 3017 sayılı Teşkilât Kanununun da birinci maddesi ile sarahaten Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletinin vazifeleri arasında yer almıştır. Bu sarahate rağmen tatbikatta vekâletin sosyal hizmetlerle alâkası bu mevzuda hususiyile İkinci Dünya Harbinden sonraki gelişmeleri neşriyat sahasında takibten ibaret kalmış ve ancak son beş - altı yıl içerisinde mahdud sahada bâzı rehabilitasyon merkezleri kurularak faaliyete geçirilmiştir. Halbuki bugünkü mânasiyle sosyal hizmetler «Cemiyetin maddi ve mânevi nimetlerinden bir kısmını, bunları kendi güçleriyle elde edecek durumda bulunamıyan kimselere Devlet, hayır cemiyetleri, teşekküller ve eşhas tarafından temin etmek; aynı zamanda yoksul, muhtaç insanları kendileri için en uygun işlerde çalışabilir hale getirmek ve fertlerdeki sosyal intıbaksızlıkları izale etmek» şeklinde tarif olunmaktadır. Bu mânasiyle bütün cemiyete şâmil sosyal hizmetlerin ifası bakımından halen memleketimizde çeşitli hayır ve yardım cemiyetlerinden başka hiçbir teşekkül yoktur. Memleketimizdeki bu boşluk ve «eksikliğe mukabil, ileri memleketlerden sarfınazar Asya ve Afrika'nın az gelişmiş memleketlerinde dahi sosyal hizmet merkezleri kurulmuş ve faaliyete geçirilmiş bulunmaktadır. Komşu memleketlerin hepsi de bu mevzuda bize takaddüm etmiş durumdadırlar. Diğer taraftan inkişaf halinde bulunan memleketlerde gerek iş gücünü en verimli bir seviyede tutabilmek ve gerekse geniş kütlelerde sosyal adaletsizliğe duçar edildikleri tarzında solcu temayüllerin uyanmasına mâni olmak için en kuvvetli tedbirlerin başında sosyal hizmet tatbikatı gelmektedir.

Memleketimizde sosyal hizmetlerin şümulüne giren yüz binlerce insan arasında sakat ve mâlûller ve çeşitli hastalıklara musabobmaları sebebiyle iş göremiyenlerin yanında maalesef çok sayıda dilencilik, hırsızlık, fuhuş gibi fena yollara düşmüş kimseler de bulunmaktadır. Bütün bunların bugün artık teknik ihtisas haline gelmiş sosyal hizmet metotlarıyla verimli, hayatını kazanan ve tam mânasiyle korunan yani bir kelime ile sosyal intıbaksızlıkları giderilmiş vatandaşlar haline getirilmeleri mümkündür.

Birleşmiş Milletler Teşkilâtı da sosyal hizmetler mevzuunda memleketimize mütehassıslar göndermek ve malî ve teknik yardımlarda bulunmak maksadiyle ısrarlı müracaatlerde bulunmakta ve kendisine muhatabolacak bir teşkilâtın kurulmasını beklemektedir.

Bu durum karşısında 1955 yılında harekete geçirilen vekâletlerarası bir komisyon, tetkikatını mütaakıp bir sosyal hizmetler enstitüsü ve buna bağlı bir tedris müessesesinin kurulması zaruretini raporunda belirtmiştir.

Komisyonumuza kadar gelen bu teklif Meclisin yenilenmesi sebebiyle kanunlaşamamış bulunduğundan bu defa Hükümetçe tekrar Yüksek Meclise sunulmuş olup Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeni tarafından tetkiki ikmal edilerek encümenimize havale edilmiş bulunmaktadır.

Kanun lâyihası :

1. Şu maksatlara hizmet edecek bir idari teşkilât (Sosyal Hizmetler Enstitüsü) kurmaktadır :

a) Sosyal hizmetler bakımından vaziyeti vakıalara müsteniden tesbit edecek ve programlaştıracak bir merkez tesis etmek ;

b) Muhtelif cemiyetlerle bâzı Devlet dairelerinin halen yapmakta olduğu sosyal hizmet faaliyetlerini koordine etmek ;

c) Millî bir sosyal hizmetler programına esas teşkil etmek üzere yeni sosyal hizmet faaliyetlerine başlamak.

2. Sosyal hizmetler programını başarı ile yürütecek teknik personelin (Sosyal yardımcıların) meslekî sahada yetiştirilmelerini sağlayacak bir tedrisat müessesesi kurmaktadır.

Lâyiha üzerinde tetkiklerde bulunan Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeni vuzuh ve sarahat ve hizmetlerin ifasında kolaylık bakımından

zaruri gördüğü bazı değiştirmeler yaparak lâyi- hayı ittifakla kabul etmiştir.

Lâyiha üzerinde encümenimizde cereyan eden bu görüşmelerden sonra lâyihanın sevkini mucip sebepler yerinde mütalâa edilerek Sıhhat ve İc- timai Muavenet Encümeninin tadilen kabul et- miş olduğu metin üzerinden maddelerin müza- keresine geçilmiş ve birinci maddesi kelime de- ğişikliğiyle kabul edilmiştir.

İkinci madde, teşkil edilecek Sosyal Hizmet- ler Danışma Konseyinin görülen lüzum üzerine Sıhhat ve İċtimai Muavenet Vekâletince değil vekili tarafından davet olunabileceği, şeklinde tashih edilmek suretiyle ve konseyi teşkil eden vekâlet, daire ve müesseseler mümessilleri me- yanına, İmar ve İşkân Vekâleti ile Türkiye Cum- huriyeti Emekli Sandığı Umum Müdürlüğü, İş- çi Sigortaları Umum Müdürlüğü ve İş ve İşçi Bulma Kurumunun da mümessillerinin ithalini temin edecek hüküm ilâvesiyle kabul edilmiştir.

Üç ve dördüncü maddeler aynen ve beşinci maddenin birinci fıkrasından enstitü müdürünün mesuliyetine mütedair hüküm umumi mevzuat icabından olduğu cihetle çıkarılmak suretiyle ve altıncı madde aynen ve yedinci madde ise kelime değişikliği ile kabul edilmiştir.

Sekizinci madde, metinde tadadına lüzum görülmeyen işler çıkarılmak suretiyle ve sosyal hizmet mütehassısı yetiştirerek mütehassıs dip- loması verecek yüksek öğretim kısmının bir üni- versite bünyesinde Fakülte veya yüksek okul ve- ya ayrı ihtisas şubesi halinde teşkilâtlandırılmak üzere Sıhhat ve İċtimai Muavenet ve Maarif Ve- kâletleriyle Üniversite arasında müşterek karara

varılmak suretiyle iş birliğinin tesisi lüzumu ka- bul edilerek, 9 neu maddenin birinci fıkrası bu esası ihtiva etmek üzere yeniden tanzim ve kabul edilmiştir.

10, 11 ve 12 nei maddeler aynen kabul edil- miş ve 1959 malî yılında kullanılmıyacak olan kadroların (L) cetveline alınmasına dair hükmü ihtiva eden 13 neu madde ile bu maddeye mer- but (2) sayılı cetvel encümenimizce yeniden tan- zim ve kabul edilmiştir.

13 neu madde 14 neu madde olarak aynen ve 14 neu madde ise 15 nei madde olarak tadilen kabul olunan kanun lâyihası, Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Yüksek Reisliğe su- nulur.

Reisvekili	Mazbata M.	Kâtip
Muğla	İzmir	Diyarbakır
N. Özsan	B. Bulgin	M. H. Ünal
Afyon K.	Afyon K.	Artvin
N. Topcuoğlu	M. A. Ülgen	H. Çeltikçioğlu
Çorum	Çorum	Denizli
F. Bulgurlu	Y. Gürsel	A. R. Karaca
Diyarbakır	Eskişehir	Gazianteb
H. Turgut	M. Başkurt	E. Cennani
İsparta	İstanbul	İstanbul
T. Tağla	M. Erdener	N. Kırşan
İstanbul	İstanbul	İzmir
M. Şellefyan	N. N. Yücel	D. Akbel
Kastamonu	Nevşehir	Rize
M. İslâmoğlu	N. Önder	H. Agun
Rize	Siird	Sinob
İ. Akçal	M. D. Süalp	Ö. Özen
Trabzon	Yozgad	Zonguldak
İ. Şener	T. Alpay	H. Timur

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Sosyal Hizmetler Enstitüsü kurulmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine bağlı, bir Sosyal Hizmetler Enstitüsü kurulmuştur. Sosyal Hizmetler Enstitüsünün vazifeleri şunlardır :

a) Yoksullar arasında tetkikler yaparak yoksulluğun muhtelif sebeplerini araştırmak ve bunlara yapılacak sosyal hizmetlerin şekil ve nev'ini tesbit etmek; fertlerin sosyal intibaksızlıklarını izale için gerekli tedbirleri araştırmak;

b) Rehabilitasyon müesseseleri açıp işletmek ve sair teşekküller, cemiyetler ve eşhas tarafından kurulan rehabilitasyon müesseselerini murakabe etmek;

c) Sosyal yardım işleriyle alâkalı muhtelif Devlet teşekkülleri ve bilhassa Çalışma, Maarif, Ziraat ve İşletmeler vekâletleri ile mahallî idareler, İktisadi Devlet Teşekkülleri ve hayır cemiyetleri arasında sosyal hizmetler sahasında iş birliği sağlayacak olan esasları araştırmak ve bunları tatbikata elverişli şekilde tesbit etmek;

d) Hayır cemiyetlerinin sosyal hizmetler sahasındaki faaliyetlerini takip, iş birliği halinde ahenkli bir şekilde çalışmalarını tanzim, bütçelerini tetkik ve tasdik ve sarfiyatını kontrol etmek;

Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti lüzum gördüğü takdirde bu cemiyetlerin bütçelerinde aynı gayeye mevzu muhtelif tahsisatı birleştirerek muayyen bir maksada sarfını temin salâhiyetini haizdir.

SIHHAT VE İCTİMAİ MUAVENET ENCÜMENİNİN TADİLİ

Sosyal Hizmetler Enstitüsü kurulmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine bağlı bir Sosyal Hizmetler Enstitüsü kurulmuştur. Sosyal Hizmetler Enstitüsünün vazifeleri şunlardır :

a) Yoksullar arasında tetkikler yaparak yoksulluğun muhtelif sebeplerini araştırmak ve bunlara yapılacak sosyal hizmetlerin şekil ve nev'ini tesbit etmek; fertlerin sosyal intibaksızlıklarını izale etmek ve toplum kalkınmasına yarım edecek tedbirleri araştırmak;

b) Gerek normal ve gerekse akılca veya bedence ârizalı okul öncesi ve okul çağındaki çocuklarla gençlerin ve geri kalmış çocukların bakılmasına, korunmasına ve yetiştirilmesine ait sosyal hizmetleri programlamak ve tatbiki için alâkalı devlet makamlarıyla sair teşekküllere ve hayır cemiyetlerine bildirmek;

c) Çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin tıbbi mahiyetteki bakım, tedavi ve korunmalarıyla alâkalı bulunan sosyal, psikolojik, pedagojik ve ekonomik hususlara ait bilgi ve mütalâaları ilgili makam, teşekkül ve tesislere bildirmek;

d) Resmî ve hususi rehabilitasyon müesseselerini murakabe etmek ve çalışma programlarını tanzim ve iş birliği yapmalarına yardım etmek;

e) Umumi ve mülhak bütçeli dairelerle hususi idareler ve belediyeler ve her nevi sosyal yardım işleriyle alâkalı müessese ve teşekküllerle sermayesinin yarısından fazlası

BÜTÇE ENCÜMENİNİN TADİLİ

Sosyal Hizmetler Enstitüsü kurulmasına dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine bağlı bir Sosyal Hizmetler Enstitüsü kurulmuştur. Sosyal Hizmetler Enstitüsünün vazifeleri şunlardır :

a) Yoksullar arasında tetkikler yaparak yoksulluğun muhtelif sebeplerini araştırmak ve bunlara yapılacak sosyal hizmetlerin şekil ve nev'ini tesbit etmek; fertlerin sosyal intibaksızlıklarını izaleye ve toplum kalkınmasını temine yarım edecek tedbirleri araştırmak;

b) Gerek normal ve gerekse akılca veya bedence ârizalı okul öncesi ve okul çağındaki çocuklarla gençlerin ve geri kalmış çocukların bakılmasına, korunmasına ve yetiştirilmesine ait sosyal hizmetleri programlamak ve tatbiki için alâkalı Devlet makamlarıyla sair teşekküllere ve hayır cemiyetlerine bildirmek;

c) Çocukların, gençlerin ve yetişkinlerin tıbbi mahiyetteki bakım, tedavi ve korunmalarıyla alâkalı bulunan sosyal psikolojik, pedagojik ve ekonomik hususlara ait bilgi ve mütalâaları ilgili makam, teşekkül ve tesislere bildirmek;

d) Resmî ve hususi rehabilitasyon müesseselerini murakabe etmek ve çalışma programlarını tanzim ve iş birliği yapmalarına yardım etmek;

e) Umumi ve mülhak bütçeli dairelerle hususi idareler ve belediyeler ve her nevi sosyal yardım işleriyle alâkalı müessese ve teşekküllerle sermayesinin yarısından fazlası Devlete ait mües-

Hü.

S. ve İ. M. E.

B. E.

e) Memleketimizde ve diğer memleketlerde mevcut sosyal hizmetler mevzuatını inceliyerek, bu husustaki istatistik ve sair malûmatı toplamak, anket ve etüdler yaparak memleket ölçüsündeki sosyal hizmetler mevzuatının mesnetlerini hazırlamak;

f) Sosyal hizmetler müte-hassısı ve sosyal yardımcı yetiştirmek üzere Sosyal Hizmetler Akademisi ve okulu açmak ve sosyal hizmetler öğretimi yapmak.

Devlete ait müessese ve kurumlar, hayır cemiyetleri ve hususi kanunlarla kurulmuş bankalar arasında sosyal hizmetler sahasında iş birliği sağlayacak olan esasları araştırmak ve bunları tatbika elverişli şekilde tesbit etmek;

f) Cemiyetler Kanununa göre kurulan umumi menfaatlere hâdim her nevi hayır ve yardım cemiyetlerinin sosyal hizmetler sahasındaki faaliyetlerini koordine etmek, iş birliğini ve ahenkli bir şekilde çalışmalarını sağlamak, bütçelerinde sosyal hizmetlere ayırdıkları tahsisatın verimli ve mahalline masruf olmasını temin etmek maksadiyle mütalâada bulunmak;

g) Memleketimizde ve diğer memleketlerde mevcut sosyal hizmetler mevzuatını inceleyerek bu husustaki teknik, idari ve istatistik malûmatı toplamak; anket ve etüdler yaparak memleket ölçüsündeki sosyal hizmetler mevzuatının mesnetlerini hazırlamak ve sosyal hizmetin gaye, fayda ve şümulünü umumi efkâra tanıta-cak neşriyat ve faaliyetlerde bulunmak;

h) Yukardaki bentlerde belirtilen çeşitli vazifeleri yerine getirecek ve bunların öğretimi sağlayacak sosyal hizmet mütehassıslarıyla sosyal yardımcıları yetiştirmeye mahsus yüksek ve orta derecede öğretim yapmak üzere bir sosyal hizmetler akademisi tesis etmek.

MADDE 2. — Sosyal Hizmetler Enstitüsü bir müdür idaresinde bir müşavir ile umumi

MADDE 2. — Sosyal Hizmetler Enstitüsünün faaliyeti hakkında Sıhhat ve İçtimai

sese ve kurumlar, hayır cemiyetleri ve hususi kanunlarla kurulmuş bankalar arasında sosyal hizmetler sahasında iş birliği sağlayacak olan esasları araştırmak ve bunların tatbika elverişli şekilde tesbit etmek;

f) Cemiyetler Kanununa göre kurulan umumi menfaatlere hâdim ve her nevi hayır ve yardım cemiyetlerinin sosyal hizmetler sahasındaki faaliyetlerini koordine etmek, iş birliğini ve ahenkli bir şekilde çalışmalarını sağlamak, bütçelerinde sosyal hizmetlere ayırdıkları tahsisatın verimli ve mahalline masruf olmasını temin etmek maksadiyle mütalâada bulunmak;

g) Memleketimizde ve diğer memleketlerde mevcut sosyal hizmetler mevzuatını inceliyerek bu husustaki teknik, idari ve istatistik malûmatı toplamak, anket ve etüdler yaparak memleket ölçüsündeki sosyal hizmetler mevzuatının mesnetlerini hazırlamak ve sosyal hizmetin gaye, fayda ve şümulünü umumi efkâra tanıta-cak neşriyat ve faaliyetlerde bulunmak;

h) Yukardaki bentlerde belirtilen çeşitli vazifeleri yerine getirecek ve bunların öğretimi sağlayacak sosyal hizmetler mütehassıslarıyla sosyal yardımcıları yetiştirmeye mahsus yüksek ve orta dereceli öğretim yapmak üzere bir sosyal hizmetler akademisi tesis etmek;

MADDE 2. — Sosyal Hizmetler Enstitüsünün faaliyeti hakkında Sıhhat ve İçtimai Muave-

Hü.

sosyal hizmetler, tıbbi sosyal hizmetler, sosyal hizmetler tetkik şubelerinden ve Sosyal Hizmetler Akademisi ve Okulundan teşekkül eder.

S. ve İ. M. E.

Muavenet Vekâletine gerek bu hususta, gerek muvafık görülen sosyal hizmet mevzularında mütalâada bulunmak üzere bir sosyal hizmetler danışma konseyi kurulmuştur. Konseyin Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletinin tasvibine iktiran eden kararları enstitünün çalışmalarında göz önünde tutulur.

Konsey senede bir defa toplanarak âzami beş günde işini bitirir. Konsey görülen lüzum üzerine Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletince fevkalâde olarak da toplantıya çağrılabilir.

Sosyal Hizmetler Danışma Konseyi Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekilinin veya onun tensibedeceği bir zatın riyaseti altında toplanır ve kararlar ekseriyetle verilir.

Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti Müsteşarı, Sosyal Hizmetler Enstitüsü Müdürü, Sosyal Hizmetler Akademisi Müdürü ile Adliye, Millî Müdafaa, Dahiliye, Maarif, Sıhhat ve İctimai Muavenet, Gümrük ve İnhisarlar, Ziraat, Münakalât, Çalışma ve Sanayi Vekâletleri, Toprak ve İskân Umum Müdürlüğü, Vakıflar Umum Müdürlüğü, Türkiye Kızılay Cemiyeti, Çocuk Esirgeme Kurumu, Ulusal Verem Savaşı Derneği ve Yardım Sevenler Derneğinin konseye gönderecekleri birer temsilci konseyin tabii âzalarıdır.

Hayır cemiyetlerinin çoğalmasında ve inkişafı halinde bunlardan münferiden veya müctemian hangilerinin temsilcilerinin âza olarak alınacağı, konseyin tensibi ile Sıhhat ve İctimai

B. E.

net Vekâletine gerek bu hususta, gerek muvafık görülen sosyal hizmet mevzularında mütalâada bulunmak üzere bir sosyal hizmetler danışma konseyi kurulmuştur. Konseyin Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletinin tasvibine iktiran eden kararları enstitünün çalışmalarında göz önünde tutulur.

Konsey senede bir defa toplanarak âzami beş günde işini bitirir, konsey görülen lüzum üzerine Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili tarafından fevkalâde olarak da toplantıya çağrılabilir.

Sosyal Hizmetler Danışma Konseyi Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekilinin veya onun tensibedeceği bir zatın riyaseti altında toplanır ve kararlar ekseriyetle verilir.

Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti Müsteşarı, Sosyal Hizmetler Enstitüsü Müdürü, Sosyal Hizmetler Akademisi Müdürü ile Adliye, Millî Müdafaa, Dahiliye, Maarif, Sıhhat ve İctimai Muavenet, Gümrük ve İnhisarlar, Ziraat, Münakalât, Çalışma, Sanayi ve İmar ve İskân Vekâletleri, Vakıflar Umum Müdürlüğü, Türkiye Cumhuriyeti Emekli Sandığı Umum Müdürlüğü, İşçi Sigortaları Umum Müdürlüğü, İş ve İşçi Bulma Kurumu Umum Müdürlüğü, Türkiye Kızılay Cemiyeti, Çocuk Esirgeme Kurumu, Ulusal Verem Savaş Derneği ve Yardım Sevenler Derneğinin konseye gönderecekleri birer temsilci konseyin tabii âzalarıdır.

Hayır cemiyetlerinin çoğalmasında ve inkişafı halinde bunlardan münferiden veya müctemian hangilerinin temsilcilerinin âza

timai Muavenet Vekili tarafından tesbit olunur.

Sosyal hizmetler sahasındaki malûmat ve faaliyetiyle tanınmış zevattan dört kişi Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili tarafından müntehap âza olarak konseye seçilir. Müntehap âzanın seçimi üç yılda bir tekrarlanır. Bunların yeniden seçilmeleri caizdir.

olarak alınacağı, Konseyin tensibi ile Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili tarafından tesbit olunur.

Sosyal hizmetler sahasındaki malûmat ve faaliyetiyle tanınmış zevattan dört kişi Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekili tarafından müntehap âza olarak Konseye seçilir. Müntehap âzanın seçimi üç yılda bir tekrarlanır. Bunların yeniden seçilmeleri caizdir.

MADDE 3. — Müdür, Enstitünün idare, teknik ve akademik faaliyetleriyle sair hususlarda âmiri olup vazifesinin ifasında Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine karşı mesuldür.

Müşavir, Enstitünün teknik ve akademik faaliyetleri hakkında müdüre yardımda bulunur; müdür icabında, şubelerle Akademi ve Okulun çalışmalarını tanzim hususunda müşaviri vazifendirebilir.

MADDE 4. — Umumi Sosyal Hizmetler Şubesi, sosyal hizmetler mefhumuna giren bilimle faaliyetlerin memlekette tatbik tarz ve imkânlarını, umumi surette, meydana koymak üzere tetkikler yapar.

MADDE 5. — Tıbbi Sosyal Hizmetler Şubesi, sosyal hizmetlerin tıbbi cephesiyle (Kabiliyet iadesi - Rehabilitation) işlerini ihtisas bakımından tetkik ve bunların memlekette tatbikine dair esasları vaz'eder.

MADDE 3. — Sosyal hizmetler danışma konseyi âzalarına her toplantı devresine mahsus olmak üzere her sene Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti bütçesine konulacak tahsisattan bir huzur hakkı verilir. Ankara dışından gelen âzanın harcırahları 6245 sayılı Kanun hükümlerine göre ödenir.

MADDE 4. — Sosyal Hizmetler Enstitüsü bir müdür idaresinde bir müşavir ile Umumi Sosyal Hizmetler, Tıbbi Sosyal Hizmetler, Sosyal Hizmetler Etüd, Dokümantasyon ve İstatistik şubelerinden ve Sosyal Hizmetler Akademisinden teşekkül eder.

MADDE 5. — Müdür enstitünün idari, teknik ve akademik faaliyetleriyle sair hususlarda âmiri olup vazifesinin ifasından Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletine karşı mesuldür.

Müşavir, enstitünün teknik ve akademik faaliyetleri hakkında müdürün yardımcısıdır. Müdür icabında, şubelerle aka-

MADDE 3. — Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin 3 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin 4 ncü maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 5. — Müdür, Enstitünün idari, teknik ve akademik faaliyetleriyle sair hususlarda âmiridir.

Müşavir, Enstitünün teknik ve akademik faaliyetleri hakkında Müdürün yardımcısıdır. Müdür icabında, şubelerle akademik çalışmalarını tanzim hususunda müşaviri vazifendirebilir.

Hü.

S. ve İ. M. E.

B. E.

MADDE 6. — Sosyal Hizmetler Tetkik Şubesi, sosyal hizmetlerin koordinasyon ve ifasına ve teşkilâtlandırılmasına elverişli olmak üzere memlekette mevcut mevzuatı tetkik ve noksan kısımları tesbit ederek iktisadi şartları göz önünde bulundurmak suretiyle bu hususta icabeden kanun lâyhalarını hazırlar.

MADDE 7. — Sosyal Hizmetler Akademisi ve Okulu, sosyal hizmetler mütehassısı ve sosyal yardımcı yetiştirmek üzere nazari ve ameli tedrisat yapar ve ameli tedrisat bakımından, kendine bağlı sosyal hizmetler merkezini idare eder. Akademiye yüksek tahsil ve okula lise mezunları alınır. Akademi ve okul mezunları, sosyal hizmetler sahasındaki vazifelere tercihan tâyin edilirler.

MADDE 8. — Sosyal Hizmetler Enstitüsü Müdürü, Müşavir Şube müdürleri ve Sosyal Hizmetler Akademisi ve Okulu Müdürü, yüksek mektep diplomasını haiz olup Sosyal Hizmetler Akademisinde veya muadili yabancı memleket müesseselerinde tahsil görmüş ve ingilizce, almanca, fransızca, italyanca ve ispanyolcadan birine bakkiyle vâkıf kimseler arasından tâyin olunurlar.

MADDE 9. — Sosyal Hizmetler Enstitüsü teşkilâtına dâhil olup sekizinci maddede yazılı memurlar dışında kalan maaşlı

deminin çalışmalarını tanzim hususunda müşaviri vazifelerdir.

MADDE 6. — Umumi sosyal hizmetler şubesi, sosyal hizmetler mefhumuna giren bilcümle faaliyetleri, yurdun sosyal ve ekonomik bünye ve imkânları bakımından tetkik ederek gerekli teklifleri yapar.

MADDE 7. — Tıbbi sosyal hizmetler şubesi, sosyal hizmetlerin koruyucu, terbiye ve tedavi edici mediko - sosyal cephelerini (Sosyal intibaksızlıklarını giderme rehabilitasyon ve saire gibi) ihtisas bakımından tetkik ve bunların memlekette tatbikine dair olan esasları vaz'eder.

MADDE 8. — Sosyal Hizmetler Etüd Dokümantasyon ve İstatistik Şubesi, sosyal hizmetlerin koordinasyonuna, ifasına ve teşkilâtlandırılmasına elverişli olmak üzere memlekette mevcut mevzuatı tetkik ve noksan kısımları tesbit ederek, enstitünün diğer şubeleriyle Sosyal Hizmetler Akademisinden mütalâa almak ve iktisadi ve içtimai şartları göz önünde bulundurmak suretiyle bu hususta icabeden kanun lâyhalarını hazırlar.

MADDE 9. — Sosyal Hizmetler Akademisi, sosyal hizmetler mütehassısları ve sosyal yardımcıları yetiştirmek

MADDE 6. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin 6 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tıbbi sosyal hizmetler şubesi, sosyal hizmetlerin koruyucu, terbiye ve tedavi edici tıbbi sosyal cephelerini (sosyal intibaksızlıklarını giderme rehabilitasyon ve saire gibi) ihtisas bakımından tetkik ve bunların memlekette tatbikine dair olan esasları vaz'eder.

MADDE 8. — Sosyal Hizmetler Etüd, Dokümantasyon ve İstatistik Şubesi, sosyal hizmetlerin koordinasyonuna, ifasına ve teşkilâtlandırılmasına elverişli olmak üzere memlekette mevcut mevzuatı tetkik ederek gerekli tekliflerde bulunur.

MADDE 9. — Sosyal Hizmetler Akademisi, sosyal hizmetler mütehassısları ve sosyal hizmet yardımcılarını yetiştirmek üzere

Hü.

ve ücretli memurların vasıfları ile görecekları işler ve Sosyal Hizmetler Akademisi ve Okulu-nun tedaris bölümleri, Enstitü-nün açılmasından itibaren niha-yet bir sene içinde Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletince hazırlanacak bir nizamname ile tesbit edilir.

MADDE 10. — Memleketin muhtelif muntakalarında mev-cut Devlet daire ve müessesele-rine ait binalardan istifade ede-rek Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâleti göreceği lüzum üzeri-ne, sosyal hizmetler merkezleri kurabilir. Bunların statüsü ve çalışma tarzı Sıhhat ve İctimai Muavenet Vekâletince çıkarılacak bir nizamname ile tesbit edilir.

S. ve İ. M. E.

üzere yüksek ve orta ihtisas derecesinde nazari ve amelî sosyal hizmetler öğretimi ya-par. Akademinin sosyal hizmet mütehasısı yetiştirerek müte-hassıs diploması veren yüksek kısmının öğretim süresi 3 yıl-dır. Bu kısma üniversite ve yüksek tahsil görmüş olanlarla lise mezunları, orta ve yüksek öğretmen okulları ve hemşire kolejleri mezunları kabul edi-lir.

Akademinin, lise ayarında orta uzman yetiştirip sosyal yardımcı diploması veren orta kısmının öğretim süresi 3 yıl olup sosyal yardımcı yetiştirir. Bu kısma ortaokullarla orta dereceli meslek okulları ve ilk öğretmen okulları mezunları kabul edilir.

Akademi sosyal hizmet saha-sında çalışmakta olanları, ge-rekli ilmî seviyeye ulaştırmak üzere, muhtelif kurslar tertib-ederek kurs mezunlarına serti-fika verir.

MADDE 10. — Sosyal Hiz-metler Enstitüsü Müdürü, Mü-shaviri, şube müdürleri ve Sos-yal Hizmetler Akademisi Mü-dürü; Sosyal Hizmetler Aka-demisi yüksek kısmından veya muadili yabancı memleketler müesseselerinden mezun olan-lardan ve bu vasıfta eleman bulunmadığı takdirde üniver-site Tıp, Hukuk ve Siyasal Bil-giler ve İktisat fakülteleriyle Yüksek Öğretmen Okulu me-zunlarından olup sosyal ilim ve hizmetler sahasında faaliyet ve neşriyatıyla tanınmış kimse-ler arasından Sıhhat ve İcti-

B. E.

yüksek ve orta ihtisas derecesin-de nazari ve amelî sosyal hizmet tedarisatını doğrudan doğruya veya üniversite vasıtasıyla yap-tırır. Sosyal hizmet mütehasısı yetiştirerek mütehasıs diploma-sı verecek yüksek öğretim kısmı bir üniversite bünyesinde fakül-te veya yüksek okul veya ayrı ihtisas şubesi halinde teşkilât-landırılmak üzere Sıhhat ve İc-timai Muavenet, Maarif Vekâlet-leriyle üniversite arasında müş-terek karara varılarak iş birliği yapılır.

Akademinin, lise ve ayarında orta uzman yetiştirip sosyal yar-dımcı diploması veren orta kıs-mının öğretim süresi üç yıl olup sosyal yardımcı yetiştirir. Bu kısma orta okullarla orta dere-celi meslek okulları ve ilk öğret-men okulları mezunları kabul edilir.

Akademi sosyal hizmet saha-sında çalışmakta olanları, gerek-li ilmî seviyeye ulaştırmak üze-re, muhtelif kurslar tertibede-rek kurs mezunlarına sertifika verir.

MADDE 10. — Sıhhat ve İc-timai Muavenet Encümeninin 10 neu maddesi aynen kabul edil-miştir.

mai Muavenet Vekâletince seçilerek tâyin olunur.

Yukarda zikredilen memuriyetlere tâyin edileceklerin fransızca, ingilizce, Almanca, italyanca veya ispanyolcadan birini hakkiyle vâkıf olmaları şarttır.

MADDE 11. — Sosyal Hizmetler Enstitüsünün idari, teknik ve akademik faaliyetleriyle sair hususları ve sosyal yardım merkezlerinin çalışma şekli ve idari işleri ve Akademinin yüksek ve orta kısımları mezunlarıyla kurs mezunlarının istihdam tarzları, vazife ve salâhiyet sahaları bir nizamname ile tesbit olunur.

MADDE 12. — 4862 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde derece, unvan, aded ve maaşları yazılı kadrolar eklenmiştir.

MADDE 13. — Bu kanun neşir tarihinde meriyete girer.

MADDE 14. — Bu kanunun hükümlerini icraya Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili salâhiyetlidir.

MADDE 11. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin 11 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin 12 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 13. — 1959 malî yılı Muvazenei Umumiye Kanununa bağlı (L) işaretli cetvelin Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekâleti kısmına bu kanuna bağlı (2) sayılı cetvelde derece, unvan ve adedleri yazılı kadrolar eklenmiştir.

MADDE 14. — Sıhhat ve İçtimai Muavenet Encümeninin 13 ncü maddesi 14 ncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Bu kanun hükümlerini icraya Maliye, Maarif ve Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekilleri memurdur.

MADDE 11. — 4862 sayılı Kanuna bağlı (1) sayılı cetvelde derece, unvan, aded ve maaşları yazılı kadrolar eklenmiştir.

MADDE 12. — Bu kanun 1 Mart 1956 tarihinde meriyete girer.

MADDE 13. — Bu kanunun hükümlerini icraya Sıhhat ve İçtimai Muavenet Vekili memurdur.

14 . IV . 1955

Başvekil

A. Menderes

Hü.

Devlet Vekili
Başvekil Yardımcısı

Devlet Vekili

M. Sarol

Devlet Vekili

O. Kapani

Adliye Vekili

O. Ş. Çiçekdağ

Millî Müdafaa Vekili

E. Menderes

Dahiliye Vekili

N. Gedik

Hariciye Vekili

F. Köprülü

Maliye Vekili

H. Polatkan

Maarif Vekili

C. Yardımcı

Nafia Vekili

K. Zeytinolu

İkt. ve Ticaret Vekili

S. Yırcalı

Sih. ve İç. Mua. Vekili

Dr. B. Uz

Güm. ve İnh. Vekili

E. Kalafat

Ziraat Vekili

N. Ökmen

Münakalât Vekili

M. Çavuşoğlu

Çalışma Vekili

H. Erkmen

İşletmeler Vekili

S. Ağaoğlu

[1] SAYILI CETVEL

D.	Görevin çeşidi	Aded	Maas	D.	Görevin çeşidi	Aded	Maas
MERKEZ TEŞKİLÂTI							
<i>Enstitü Müdürlüğü</i>							
3	Müdür	1	100	6	Rehabilitasyon mütehassısı (Tabip)	1	70
4	Müşavir	1	90	7	Mütehassıs yardımcısı (Tabip)	3	60
5	Mütercim	3	80	<i>Sosyal Hizmet Tetkikleri Şubesi</i>			
<i>Enstitü Müdürlüğü Bürosu</i>				5	Müdür	1	80
8	Büro Şefi	1	50	6	Mütehassıs (Biri Hukuk veya Siyasal Bilgiler, diğeri İktisat Fakültesi mezunu olacak)	2	70
10	Birinci Mümeyyiz	1	35	7	Mütehassıs yardımcısı	3	60
11	İkinci Mümeyyiz	1	30	<i>Sosyal Hizmetler Akademi ve Okulu</i>			
12	Dosya Memuru	1	25	3	Müdür	1	100
12	Tetkik Memuru	1	25	5	Müdür muavini	1	80
13	Kâtip	5	20	5	Öğretmen	4	80
7	Kitaplık Memuru (Yabancı dil bilir)	1	60	6	»	3	70
<i>Umumi Sosyal Hizmetler Şubesi</i>				7	»	4	60
5	Müdür	1	80	<i>Sosyal Hizmet Merkezi</i>			
6	Mütehassıs	1	70	7	Müdür muavini	1	60
7	Mütehassıs yardımcısı	3	60	9	Sosyal yardımcı (Sosyal Hizmetler Okulu mezunu olacak)	10	40
<i>Tıbbî Sosyal Hizmetler Şubesi</i>				10	Fiş memuru	1	35
5	Müdür	1	80	11	Mutemet ve mubayaa memuru	1	30
6	Ana ve çocuk sağlığı mütehassısı (tabip)	1	70	10	Ayniyat mutemedi	1	35
				11	Depo ve ambar memuru	1	30
				11	Dosya memuru	1	30
				12	»	1	25

Sıhhat ve İctimai Muavenet Encümeninin
tadiline bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maaş
MERKEZ TEŞKİLATI							
<i>Enstitü Müdürlüğü</i>							
3	Müdür	1	100	7	Mütehassıs yardımcısı (Tabip veya tıbbi sosyal yardımcı)	3	60
4	Müşavir	1	90	<i>Sosyal Hizmetler Etüd, Dökümantasyon ve İstatistik Şubesi</i>			
5	Mütercim	3	80	5	Müdür	1	80
<i>Enstitü Müdürlüğü Bürosu</i>				6	Mütehassıs (Biri Hukuk veya Siyasal Bilgiler, diğeri İktisat Fakültesi mezunu olacak)	2	70
8	Büro gefi	1	50	7	Mütehassıs yardımcısı	3	60
10	Birinci mümeyyiz	1	35	<i>Sosyal Hizmetler Akademi ve Okulu</i>			
11	İkinci »	1	30	3	Müdür	1	100
12	Dosya memuru	1	25	5	» muavini	1	80
12	Tetkik »	1	25	5	Öğretmen	4	80
13	Kâtip	5	20	6	»	3	70
7	Kitaplık memuru (Yabancı dil bilir)	1	60	7	»	4	60
<i>Umumi Sosyal Hizmetler Şubesi</i>							
5	Müdür	1	80	<i>Sosyal Hizmet Merkezi</i>			
6	Mütehassıs	1	70	7	Müdür muavini	1	60
7	» yardımcısı	3	60	9	Sosyal yardımcı (Sosyal hizmetler mezunu olacak)	10	40
<i>Tıbbi Sosyal Hizmetler Şubesi</i>				10	Fiş memuru	1	35
5	Müdür	1	80	11	Mutemet ve mubayaa memuru	1	30
6	Ana ve çocuk sağlığı mütehassısı (Sosyal hizmet sahasında yetişmiş tabip veya tıbbi sosyal yardımcı)	1	70	10	Ayniyat mutemedi	1	35
6	Rehabilitasyon mütehassısı (Sosyal hizmet sahasında yetişmiş tabip veya tıbbi sosyal yardımcı)	1	70	11	Depo ve ambar memuru	1	30
				11	Dosya memuru	1	30
				12	» »	1	25

Bütçe Encümenininin tadiline bağlı cetveller

[1] SAYILI CETVEL

D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas	D.	Memuriyetin nev'i	Aded	Maas
MERKEZ TEŞKİLÂTI							
<i>Enstitü Müdürlüğü</i>							
3	Müdür	1	1 500	6	Rehabilitasyon mütehassısı (Sosyal hizmet sahasında yetişmiş tabip veya tıbbi sosyal yardımcı)	1	950
4	Müşavir	1	1 250	7	Mütehassıs yardımcısı (Ta- bip veya tıbbi sosyal yar- dımıcısı)	3	800
5	Mütercim	3	1 100	<i>Sosyal Hizmetler Etüd, Dokümantasyon ve İstatistik Şubesi</i>			
<i>Enstitü Müdürlüğü Bürosu</i>				5	Müdür	1	1 100
8	Büro Şefi	1	700	6	Mütehassıs (Biri Hukuk ve- ya Siyasal Bilgiler, diğeri İktisat Fakültesi mezunu olacak)	2	950
10	Birinci mümeyyiz	1	500	7	Mütehassıs yardımcısı	3	800
11	İkinci »	1	450	<i>Sosyal Hizmetler Akademisi ve Okulu</i>			
12	Dosya memuru	1	400	5	Müdür	1	1 100
12	Tetkik memuru	1	400	7	Müdür muavini	1	800
13	Kâtip	5	350	5	Öğretmen	4	1 100
7	Kitaplık memuru (Yabancı dil bilir)	1	800	6	»	3	950
<i>Umumi Sosyal Hizmetler Şubesi</i>				7	»	4	800
5	Müdür	1	1 100	<i>Sosyal Hizmetler Merkezi</i>			
6	Mütehassıs	1	950	7	Müdür muavini	1	800
7	Mütehassıs yardımcısı	3	800	9	Sosyal yardımcı	10	600
<i>Tıbbi Sosyal Hizmetler Şubesi</i>				10	Fiş memuru	1	500
5	Müdür	1	1 100	11	Mutemet ve mubayaa memuru	1	450
6	Ana ve çocuk sağlığı müte- hassısı (Sosyal hizmet saha- sında yetişmiş tabip veya tıbbi sosyal yardımcı)	1	950	10	Ayniyat mutemedi	1	500
				11	Depo ve ambar memuru	1	450
				11	Dosya memuru	1	450
				12	» »	1	400

[2] SAYILI CETVEL

<i>Sosyal Hizmetler Okulu</i>				<i>Sosyal Hizmetler Merkezi</i>			
5	Öğretmen	2	1 100	9	Sosyal yardımcı (Sosyal hiz- metler mezunu)	5	600
6	»	1	950	10	Ayniyat mutemedi	1	500
7	»	2	800	12	Dosya memuru	1	400